

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Buitengebied Hoogezand-Sappemeer

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

31 augustus 2009 / rapportnummer 2293-50

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De gemeente Hoogezand-Sappemeer wil haar bestemmingsplan Buitengebied herzien. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor mogelijke m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten¹ (uitbreiding van intensieve veehouderijen en de exploratie en exploitatie van aardgas). Ook is (mogelijk) een passende beoordeling vereist vanwege de aanwezigheid van het Natura 2000-gebied “Zuidlaardermeergebied”. Hierom wordt de plan-m.e.r. procedure doorlopen. Bevoegd gezag bij de bestemmingsplanherziening is de gemeenteraad van Hoogezand-Sappemeer.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna ‘de Commissie’)² beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een beschrijving van de visie waaruit de diverse ontwikkelingen vorm krijgen. Stel vanuit de visie doelen en ambities vast en ontwikkel aan de hand daarvan randvoorwaarden en toetsingscriteria;
- een beschrijving van de behoefte, de ambities en eventuele scenario’s voor de voorgenomen activiteiten, met name de onderdelen intensieve veehouderij, aardgasexploratie en -exploitatie en de recreatie;
- inzicht in welke gebieden wel en geen ruimte aanwezig is om de aardgasexploratie en -exploitatie en de recreatieve ontwikkelingen te realiseren;
- de beoordeling van de effecten van de planonderdelen en alternatieven afzonderlijk en in onderlinge samenhang, onder meer op aanwezige natuurgebieden zoals de Natura 2000-gebieden “Zuidlaardermeergebied” en “Drentsche Aa-gebied”.

Het MER moet een zelfstandig leesbare samenvatting bevatten, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal³ en ander ondersteunend beeldmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied (notitie R&D). Dit wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de notitie R&D moet worden gelezen.

---

¹ m.e.r. staat voor milieueffectrapportage en heeft betrekking op de procedure. Het Besluit m.e.r. 1994 geeft aan bij welke omvang bepaalde activiteiten een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen en bij welke omvang een bepaalde activiteit een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt.

² Voor gegevens over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie en de werkgroepsamenstelling, zie bijlage 1 en voor een overzicht van zienswijzen en adviezen zie bijlage 2. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

³ Voorzien van duidelijke schaal en legenda.

2. DOEL EN KADERSTELLING, BELEID EN WET- EN REGELGEVING EN BESLUITVORMING

2.1 Doel en kaderstelling

Beschrijf in het MER de visie van waaruit de diverse ontwikkelingen vorm krijgen. Stel vanuit deze visie doelen en ambities vast. Ontwikkel aan de hand daarvan randvoorwaarden en toetsingscriteria per (milieu)thema voor de (beoordeling van de effecten van de) verschillende planonderdelen. Geef aan welk gewicht wordt toegekend aan de verschillende beoordelingscriteria.⁴

2.2 Kaders uit beleid en wet- en regelgeving

De notitie R&D geeft geen relevante wet- en regelgeving en beleidskaders weer. Neem in het MER een apart overzicht op van de relevante beleidskaders en de eisen en randvoorwaarden die daaruit voortkomen. Betrek daarbij in ieder geval onderstaande wetten en beleidskaders:

- de Nota Ruimte;
- de Kaderrichtlijn Water;
- het beleid met betrekking tot de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur en/of ecologische verbindingzones;
- het Provinciaal Omgevingsplan Groningen III en de omgevingsverordening Groningen;
- het Provinciaal Omgevingsplan en omgevingsverordening Drenthe;
- de wetgeving op het gebied van dierwelzijn zoals het Varkensbesluit, het Legkippenbesluit 2003 en het Vleeskuikenbesluit;
- de Wet milieubeheer, waaronder de luchtkwaliteitseisen;
- de Wet ammoniak en veehouderij;
- de Wet geurhinder en veehouderij;
- de IPPC-richtlijn;
- het besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij;
- de Wet op de archeologische monumentenzorg.

Ten aanzien van de Natuurbeschermingswet 1998 adviseert de Commissie alert te zijn op nieuwe beleidsontwikkelingen en jurisprudentie.

Ga, indien beschikbaar, tevens in op het (toekomstige) Natura 2000-beheerplan voor “Zuidlaardermeergebied” en “Drentsche Aa-gebied”. Hierin zal worden vastgelegd welke maatregelen moeten leiden tot het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen, en op welke termijn.

2.3 Besluitvorming

Het reeds bestemde en gedeeltelijk gerealiseerde glastuinbouwgebied Sappemeer-Noord wordt in het bestemmingsplan buitengebied opnieuw bestemd als (glas)tuinbouwgebied. Hierbij wordt ook in een uitbreiding voorzien. Voor de vaststelling van het bestemmingsplan voor dit glastuinbouwgebied wordt separaat de besluit-m.e.r. procedure doorlopen. Ook loopt er een besluit-m.e.r.-procedure voor de wijziging en uitbreiding van een vleeskuikenbedrijf.

---

⁴ Geef bijvoorbeeld een hiërarchie aan binnen de criteria of maak onderscheid tussen wezenlijke en niet-wezenlijke criteria.

Bespreek in het MER de relatie en samenhang (in inhoud en in tijd) en de inhoudelijke afstemming tussen deze MERen. Ga ook in op de relatie met de nog vast te stellen Structuurvisie Hoogezand-Sappemeer⁵.

Geef in het MER aan welke vervolgbesluiten voor de verschillende onderdelen van het voornemen genomen moeten worden. Bespreek daarbij wie daarvoor verantwoordelijk is en welke consequenties dit met zich meebrengt, bijvoorbeeld voor de onzekerheden in de effectbepaling in dit MER.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

De gemeente Hoogezand-Sappemeer gaat haar bestemmingsplan Buitengebied herzien. Hierin worden mogelijkheden gecreëerd voor onder meer de uitbreiding van intensieve veehouderij, aardgasexploratie en –exploitatie en bijbehorende infrastructuur⁶ en recreatie in en nabij het Natura 2000-gebied “Zuidlaardermeergebied”.

Ga in het MER in op de verschillen tussen het vigerende en het nieuwe bestemmingsplan (welke nieuwe activiteiten worden mogelijk gemaakt). Bespreek daarbij welke beleidsvoornemens (die worden overgenomen uit het oude bestemmingsplan) al wel en welke nog niet zijn gerealiseerd.

3.2 Alternatieven

De Commissie adviseert de in de notitie R&D benoemde alternatieven verder uit te werken. Beschrijf in het MER hoe deze alternatieven, binnen de gestelde randvoorwaarden, zijn ontwikkeld. Houd hierbij rekening met de borging van deze randvoorwaarden in het bestemmingsplan.

De Commissie adviseert voor de locatiespecifieke uitbreidingen de ontwikkelingsruimte (ook wel milieugebruiksruimte genoemd) in beeld te brengen⁷.

De Commissie adviseert in het MER inzicht te geven in welke gebieden wel en in welke gebieden geen ruimte aanwezig is om de aardgasexploratie en -exploitatie en de recreatieve ontwikkelingen te bewerkstelligen.

Beschrijf daarnaast in het MER een minimaal en maximaal scenario veehouderij. Het minimale scenario betreft een ontwikkeling met nulgroei van de productieruimte voor intensieve veehouderij en rundveehouderijbedrijven. Als maximaal scenario dient de worst case situatie beschreven te worden. Dit is de situatie die ontstaat als de *totale* omvang aan productievolume (zowel intensief als rundvee) die het bestemmingsplan mogelijk maakt, wordt gerealiseerd.

---

⁵ Zoals de ontwikkeling de “groene compagnie”.

⁶ De NAM geeft in haar advies (nummer 6, bijlage 2) aan dat zij voornemens zijn een leidingtracé te realiseren in het plangebied.

⁷ Bepaal hiervoor:

- 1) de ruimte die er is voor een toename van de emissie van verzurende/vermestende stoffen, geur en fijn stof;
- 2) de behoefte aan uitbreiding, her- en nieuwvestiging van intensieve veehouderij, rundveehouderij en niet-agrarische activiteiten. Bepaal aan de hand hiervan de verwachte toename van de emissie van verzurende/vermestende stoffen, geur en fijn stof;
- 3) bepaal op basis van de ruimte en de reële behoefte welke ruimte de gemeente aan (nieuwe) initiatieven wil en kan geven in het op te stellen bestemmingsplan. Maak tevens inzichtelijk welke (mitigerende) maatregelen genomen kunnen worden.

3.3 Referentiesituatie en autonome ontwikkeling

In de notitie R&D is nog geen referentiesituatie beschreven waarmee de milieueffecten van de verschillende alternatieven vergeleken kunnen worden.

Onder referentiesituatie wordt hier verstaan de huidige situatie plus autonome ontwikkelingen⁸, maar zonder uitvoering van het voorgenomen nieuwe bestemmingsplan. Dit is nodig om de effecten van de alternatieven eenduidig te kunnen bepalen.

Maak in het MER onderscheid tussen autonome ontwikkelingen (huidige activiteiten en nieuwe activiteiten waarover reeds een uitvoeringsbesluit is genomen) en voorgenomen ontwikkelingen. Beschrijf in het MER de autonome ontwikkelingen die van invloed zijn op de voorgenomen activiteiten, doordat nieuwe mogelijkheden dan wel beperkingen ontstaan.

Geef in ieder geval inzicht in de huidige aardgasexploratie(s) en/of – exploitaties. Ga in op de mogelijke consequenties van reeds bestaande bodemdaling door aardgasboringen op de voornemens in het bestemmingsplan.

Beschrijf naast de intensieve veehouderijen tevens de rundveehouderijen in het plangebied, aangezien deze de milieuontwikkelingsruimte voor andere functies (zoals de intensieve veehouderij) mede bepalen. Ga hierbij in op de verwachte beëindiging en groei van de rundveehouderijen en betrek daarbij de verwachte groei en schaalvergroting van de sector bij opheffing van de melkquotering.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

In het MER dienen alle relevante ontwikkelingen met mogelijk aanzienlijke milieueffecten belicht te worden die in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Ook eventuele functiewijzigingen (zoals recreatie) kunnen van belang zijn voor de bepaling van de milieugevolgen van het voornemen. Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de cumulatieve effecten in beeld gebracht te worden. De omvang van het studiegebied wordt bepaald door de aard van het milieugevolg en zal per milieuaspect verschillen.

De effectbeschrijving dient een detailniveau te hebben dat voldoende is voor de besluitvorming. Voor milieuaspecten waarvan de gevolgen naar verwachting ruim binnen beleidsmatige randvoorwaarden en ver onder wettelijke grenswaarden blijven is een globale, meer kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Bij (mogelijke) knelpunten dienen de effecten echter zo veel mogelijk kwantitatief beschreven te worden.

Om het plan te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het MER de *maximale* milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt (zogenaamde ‘worst case’). Beschrijf tevens mogelijk mitigerende maatregelen.

---

⁸ autonome ontwikkeling is de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder realisatie van de voorgenomen activiteiten.

4.2 Bodem en water

Geef in het MER aan welke gebieden bekend zijn als bodembeschermingsgebied, grondwaterbeschermingsgebied, hydrologisch aandachtsgebied en verdroogd gebied en welke gevolgen de status van deze gebieden heeft voor de planonderdelen.⁹

Beschrijf in het MER de mogelijke effecten van alle relevante activiteiten op de bodemkwaliteit, geomorfologie, bodemdaling, oppervlaktewater (kwantiteit en kwaliteit) en grondwater (stroming en -kwantiteit). Ga tevens in op in hoeverre de activiteiten in het bestemmingsplan ertoe leiden dat bestaande problemen met bodemdaling door aardgaswinning worden vergroot.

Uitbreiding van bouwblokken kan effect hebben op de waterhuishouding. De Commissie adviseert dan ook in het MER een analyse op te nemen van de mogelijke effecten op de waterhuishouding van uitbreiding van bouwblokken bijvoorbeeld ten behoeve van de veehouderij.

Indien er een watertoets wordt uitgevoerd adviseert de Commissie de voor de m.e.r. relevante resultaten in het MER op te nemen. Geef aan in hoeverre afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

4.3 Natuur

Ga voor natuur in op de mogelijke gevolgen voor kenmerkende en beschermde soorten en beschermde gebieden. Geef de effecten van het voornemen op andere natuur in het studiegebied die voor verstoring, verzuring of vermessing gevoelig is. Breng hierbij de (verandering in de) milieubelasting in beeld die veroorzaakt wordt door niet in het bestemmingsplan opgenomen initiatieven in het studiegebied.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

In de notitie R&D is beschreven dat naar verwachting een passende beoordeling nodig is voor het Natura 2000-gebied 'Zuidlaardermeer'. Neem deze passende beoordeling op in het MER. De Commissie adviseert om ook de mogelijke effecten op andere Natura 2000-gebieden in kaart te brengen.¹⁰ Bij de beschrijving dienen de cumulatieve effecten in beeld gebracht te worden.

Om de effecten op Natura 2000-gebieden goed te kunnen beoordelen adviseert de Commissie te beschrijven:

- de instandhoudingdoelstellingen;
- de staat van instandhouding;
- voor het "Drentsche Aa-gebied" de kritische depositiewaarden;
- de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor verstoring, licht en geluid;
- de mogelijke verandering in depositie, verstoring, licht en geluid;
- de gevolgen van deze veranderingen voor de instandhoudingsdoelstellingen.

---

⁹ Maak hierbij gebruik van provinciale gegevens, zoals de structuurvisie, het provinciaal milieubeleidsplan en -waterplan.

¹⁰ Denk hierbij ondermeer aan het "Drentsche Aa-gebied". Vanwege de ligging van het plangebied nabij de provincie Drenthe dienen naast de bovengenoemde gebieden ook mogelijk relevante natuurgebieden in de provincie Drenthe bij de beoordeling betrokken te worden.

Voor het Natura 2000-gebied “Drentse Aa-gebied”¹¹ adviseert de Commissie bij een toename van emissies van verzurende/vermestende stoffen na te gaan in hoeverre deze leiden tot toename van depositie in dit Natura 2000-gebied.

Voor het Natura 2000-gebied “Zuidlaardermeergebied” is het van belang na te gaan in hoeverre eventueel toenemende depositie (indirect) van invloed is op de soorten waarvoor dit gebied is aangewezen.

Om de effecten te kunnen inschatten is het nodig om inzicht te bieden in de achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃, NO_x, SO₂) in de natuurgebieden (gebruik voor de bepaling van de achtergronddeposities recente gegevens).

De Commissie adviseert daarnaast inzicht te geven in welke (mitigerende) maatregelen genomen zouden kunnen worden. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan:

- het zoneren van de waterrecreatie om verstoring te verminderen;
- het limiteren van aardgasboringen in tijdstip of duur;
- het stellen van eisen aan technische middelen om emissies uit veehouderijen te beperken.

Onderzoek in de passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het voornemen de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet aantast.¹² Uit de wetgeving volgt dat een plan alleen vastgesteld kan worden als deze zekerheid wordt verkregen of de zogenaamde ADC-toets¹³ met succes wordt doorlopen.

(provinciale) Ecologische hoofdstructuur ((P)EHS)

Bepaal voor de (P)EHS wat de ‘wezenlijke kenmerken en waarden’ zijn, in hoeverre deze worden aangetast of versterkt en of het voornemen past binnen het toetsingskader voor de EHS.¹⁴ Ga hierbij ook in op de gevolgen voor de nog aan te leggen robuuste verbindingzone, nabijgelegen ecologische verbindingzones en bijbehorende doelsoorten.

Beschermde soorten

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren.¹⁵ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹⁶ en bepaal of verbodsbepalingen¹⁷ overtreden kunnen worden. Beschrijf mitigerende maatregelen die eventuele effecten kunnen beperken of voorkomen.

---

¹¹ dit gebied is aangewezen voor habitattypen met lage kritische depositiewaarden

¹² Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat dit het geval is wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn.

¹³ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

¹⁴ Het toetsingskader zoals beschreven in de Nota Ruimte, Spelregels EHS en/of provinciale uitwerkingen daarvan.

¹⁵ Er wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën: tabel 1 (algemeen), 2 (overig) en 3 (Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB) soorten en vogels.

¹⁶ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan gebruik worden gemaakt van gegevens en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl

¹⁷ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

4.4 Woon- en leefmilieu

4.4.1 Geur

De Commissie adviseert kwantitatief inzicht te geven in de mate van geurhinder. Geef aan waar zich op dit moment (intensieve) veehouderijen en solitaire mestopslagen bevinden en welke ontwikkelingen het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt. Indien knelpunten aanwezig zijn of kunnen ontstaan dient de toe- of afname van het aantal geurgehinderden in beeld gebracht te worden. Maak daarbij gebruik van kaarten met de huidige en toekomstige geurniveaus.

4.4.2 Verkeer

Beschrijf (indien onderscheidend) de verkeersbewegingen die horen bij de verschillende alternatieven. Bepaal in hoeverre en waar mogelijk knelpunten kunnen ontstaan.

4.4.3 Luchtkwaliteit

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden.¹⁸ Daarbij kan gebruik worden gemaakt van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. Presenteer de resultaten van de berekeningen middels contourenkaarten¹⁹ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.²⁰ Eenvoudigere berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.

4.4.4 Geluid

Breng de geluidsproductie in beeld van bedrijven/activiteiten met een relevante geluidsproductie (type en tijdstip). Ga hierbij in op de ligging van geluidsgevoelige bestemmingen en mogelijke knelpunten in relatie tot de voorkeursgrenswaarde.

Bespreek ten aanzien van de aardgasboringen de effecten en consequenties van tijdstip en duur van deze boringen.

4.4.5 Gezondheid

Beschrijf in het MER de risico's van o.a. zoönosen, MRSA en fijn stof op gezondheid. En bespreek de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken²¹.

---

¹⁸ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog gezondheidseffecten optreden.

¹⁹ Gebruik hiervoor klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend is.

²⁰ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

²¹ Maak hierbij gebruik van:

- het RIVM briefrapportnr. 215011002: Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland. Zoönosen en antibioticumresistentie;
- het Informatieblad Intensieve veehouderij en gezondheid van Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeeland en GGD Hart voor Brabant, Januari 2009.

4.4.6 Licht

Breng in beeld of en in welke mate lichthinder ontstaat door aardgasexploratie en -exploitatie en glastuinbouw.

4.5 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Hoewel in de Notitie R&D is aangegeven dat het nieuwe bestemmingsplan gericht is op behoud en versterking van de beeldkwaliteit van het buitengebied, is verder niet ingegaan op de mogelijke gevolgen voor landschap, cultuurhistorie en archeologie. Werk de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden en gevolgen daarop in het MER verder uit. Ga in op de effecten op het beschermde dorpsgezicht 'Kiel-Windeweer'.

Geef tevens de visueel-ruimtelijke kenmerken en de mogelijke effecten. De Commissie adviseert de karakteristieken van het landschap te visualiseren en daarbij een waardering van deze karakteristieken te geven. Beschrijf welke implicaties dit heeft voor de ruimtelijke ontwikkelingen.

De Commissie adviseert inzicht te geven in de ligging van archeologische waarden met behulp van kaartmateriaal²². Geef aan wat de mogelijke gevolgen zijn van het plan en beschrijf de effecten van het voornemen en mogelijkheden voor mitigerende maatregelen.

5. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie', 'monitoring en evaluatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Kaartmateriaal

Gebruik in het MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de zoekgebieden voor en de huidige locaties van aardgasexploratie en -exploitatie;
- de zoekgebieden voor recreatieve ontwikkelingen;
- de ligging van de bestaande veehouderijbedrijven en de intensieve veehouderijen in het buitengebied. Geef daarbij aan wat de omvang is van deze bedrijven en welke bedrijven op termijn zullen stoppen en welke zich willen doorontwikkelen;
- de ligging van Natura 2000-gebieden, (P)EHS en andere (zeer) kwetsbare natuur, ook in de nabijheid van het plangebied;
- de gebieden waarin bodemdaling aan de orde is.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

---

²² Bij de beoordeling dient rekening gehouden te worden met de archeologische waardenkaart

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van Hoogezand-Sappemeer

Bevoegd gezag bij het vaststellen van de notitie R&D: College van burgemeester en wethouders van Hoogezand-Sappemeer

Bevoegd gezag bij de wijziging van het bestemmingsplan: Raad van de gemeente Hoogezand-Sappemeer

Besluit: wijzigen van het bestemmingsplan buitengebied Hoogezand-Sappemeer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: categorie C11.3, C14, D11.4, D14

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. J.J. Bakker

drs. L. Oprel

ing. H. Ellen

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

ir. C.T. Smit (secretaris)

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in De Regiokrant van 24 juni 2009

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 25 juni 2009

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 31 augustus 2009

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de notitie reikwijdte en detailniveau, of een vergelijkbaar door het bevoegde gezag toegezonden startdocument als uitgangspunt. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- notitie reikwijdte en detailniveau plan-MER bestemmingsplan buitengebied
- voortoets bestemmingsplan buitengebied
- startnotitie besluit-MER tuinbouwgebied Sappemeer-noord
- notitie Royal Haskoning d.d. 4 maart 2009
- passende beoordeling structuurvisie 2009
- structuurvisie 2009: boegbeelden komen tot leven

De Commissie heeft daarnaast kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. H.J. Meijer, Kiel Windeweer
2. Stichting Platform Berend Botje, Kiel Windeweer
3. Henk en Aulien van Ginneken, Kiel Windeweer
4. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
5. R.T.M. Vaas en M.P. Vaas-Bosma
6. NAM, Assen

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Bestemmingsplan Buitengebied Hoogezand-Sappemeer

De gemeente Hoogezand-Sappemeer wil haar bestemmingsplan Buitengebied herzien. Het bestemmingsplan is kaderstellend voor mogelijke m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten (uitbreiding van intensieve veehouderijen en de exploratie en exploitatie van aardgas). Ook is (mogelijk) een passende beoordeling vereist vanwege de aanwezigheid van het Natura 2000-gebied "Zuidlaardermeergebied". Hierom wordt de plan-m.e.r. procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2828-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

